

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

ZUID SCHALKWIJKERWEG 58

TE HAARLEM

Ecologie

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

Zuid Schalkwijkerweg 58 te Haarlem

Opdrachtgever	Haarlem Zuidst B.V. Buiksloterdijk 240 1025 WE Amsterdam
Rapportnummer	1181.002
Versienummer	D4
Status	Eindrapportage
Datum	19 september 2018
Vestiging	Zuid-Holland Max Euwelaan 21-29 3062 MA Rotterdam 010 - 7640828 rotterdam@econsultancy.nl
Opsteller	M. Mougnot, MSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	drs. A.N. de Keijzer
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	1
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	1
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	2
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	3
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	10
	5.1 Vleermuizen	10
	5.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (categorieën 2 en 3)	11
	5.3 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 5)	15
	5.4 Broedvogels zonder jaarronde nestbescherming	15
	5.5 Amfibieën	15
	5.6 Zoogdieren	16
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	18
	6.1 Vleermuizen	18
	6.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (categorieën 2 en 3)	18
	6.3 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten en broedvogels (categorie 5)	19
	6.4 Amfibieën	19
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	20

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming, zorgplicht
 Bijlage 2 verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Haarlem Zuidst B.V. opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Zuid Schalkwijkerweg 58 te Haarlem.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in maart 2016 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 1181.001, 29 maart 2017).

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 14.000 \text{ m}^2$) ligt aan de Zuid Schalkwijkerweg 58, circa 4.5 kilometer ten zuiden van de kern van Haarlem.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 25 C (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 104.205$, $Y = 483.765$.

De onderzoekslocatie betreft een voormalig bedrijventerrein met diverse (bedrijfsgerelateerde) gebouwen (zie figuur 1). Op het terrein waren voorheen de Tjaden-bedrijven (bemalings- en boorbedrijf) gevestigd. De gebouwen die op de onderzoekslocatie aanwezig zijn, zijn onder andere een voormalig kantoor, fabriekshal, romneyloods en diverse noodgebouwen. Het voormalige kantoor van het bedrijf wordt antikraak bewoond.

Ten noord- en noordoosten van de onderzoekslocatie zijn weilanden aanwezig. Aan zowel de west- als zuidzijde zijn watergangen aanwezig, respectievelijk de Zuider Buiten Spaarne en de Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder. Ten oosten van de onderzoekslocatie is de Zuid Schalkwijkerweg aanwezig met daarachter weilanden.

Figuur 1. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens de onderzoekslocatie te herontwikkelen tot een woongebied met maximaal 38 woningen (met tuinen), zie figuur 2. Deze herontwikkeling is noodzakelijk om de kosten te kunnen dragen van de sanering van de vastgestelde ernstige bodemverontreiniging.

Ten behoeve van de herontwikkeling wordt alle bebouwing gesloopt en worden de noodzakelijke bouwactiviteiten (bouwrijp maken, heien, e.d.) uitgevoerd. Voorafgaande aan de bouwactiviteiten wordt een noodzakelijke bodemsanering uitgevoerd.

Figuur 2. Kaart herontwikkeling plangebied (17 juli 2018).

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd:

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming op basis van het feit dat zij zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn (Bij12, kennisdocument, gewone dwergvleermuis).

Momenteel zijn er onvoldoende bruikbare gegevens beschikbaar over het gebruik door vleermuizen van de onderzoekslocatie en de directe omgeving. Gelet op de omvang van de onderzoekslocatie en de verschillende functies die het gebied op basis van habitatkenmerken kan hebben (verblijfplaats, foerageergebied en mogelijk vliegroute), is het mogelijk dat uitvoering van het plan leidt tot overtreding van de wet natuurbescherming. Een aanvullend onderzoek binnen het geschikte seizoen dient uitsluitsel te geven over het gebruik van de onderzoekslocatie door vleermuizen. Vervolgens dient vastgesteld te worden of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project en of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn.

Huismus

De huismus is een beschermde inheemse vogelsoort als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming, op basis van het feit dat de soort deel uitmaakt van 'alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is' (artikel 1 van de Vogelrichtlijn). De huismus staat vermeld op de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (RVO, 2009). De nesten van huismussen vallen onder categorie 2 van vogelnesten "nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (Bij12, kennisdocument, huismus).

De huismus is typische gebouwbewonende soort. Het voormalige kantoor van Tjaden-bedrijven is geschikt voor deze soort vanwege de aanwezigheid van broedlocatiemogelijkheden als gevolg van ruimtes onder de dakrand en dakpannen. Een aanvullend onderzoek binnen het geschikte seizoen dient meer inzicht te geven over het gebruik van de onderzoekslocatie door huismus. Vervolgens dient vastgesteld te worden of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project en of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn.

Kerkuil

De kerkuil is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming op basis van het feit dat de soort onder artikel 1 van de Vogelrichtlijn valt. Bovendien is het een soort als bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming omdat de kerkuil vermeld staat in bijlage II van de Conventie van Bern. De kerkuil staat vermeld op de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (RVO, 2009). Op deze lijst vallen de kerkuilnesten onder categorie 3 van vogelnesten: 'nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. Daarnaast staat de kerkuil vermeld als kwetsbaar op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels (2004) (Bij12, kennisdocument, kerkuil).

De kerkuil is een bewoner van (half)open landschappen, veelal het boerenland. Hij heeft voorkeur voor gebouwen zoals schuren of kerkstorens. Daar zoekt hij rustige, donkere schuilhoekjes als roestplaats voor overdag en als nestplaats. Kerkuilen leiden een teruggetrokken leven en worden als het donker is actief om in het open veld te jagen op vooral veldmuizen. Kerkuilen zijn in het algemeen plaatsgetrouw. Een leefgebied varieert van 60 hectare in een optimaal gebied, tot 1200 hectare in een voor de kerkuil suboptimaal gebied. De grootte van het functionele leefgebied wordt grotendeels bepaald door het voedselaanbod. De in het westelijke deel van het plangebied gelegen schuur is geschikt als broedlocatie voor deze soort vanwege de aanwezigheid van ruimtes boven de loshangende plafondplaten. Een aanvullend onderzoek binnen het geschikte seizoen dient uitsluitsel te geven over het gebruik van de onderzoekslocatie door kerkuil. Vervolgens dient vastgesteld te worden of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project en of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn.

Rugstreeppad

De rugstreeppad is een beschermde inheemse diersoort op grond van bijlage IV Habitatrichtlijn, bijlage II Verdrag van Bern en onder artikels 3.5 en 3.6 van de Wet natuurbescherming. De rugstreeppad staat vermeld op de Rode lijst Amfibieën uit 2009 met de status 'gevoelig' (Bij12, kennisdocument, rugstreeppad).

De rugstreeppad is vooral een soort van terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek. Braakliggende bouwterreinen, groeven en zand- en klei-afgravingen, (rivier)duinen en uiterwaarden vormen een ideaal leefgebied voor deze soort. Het habitat laat zich omschrijven als onbeschaduwde, laagbegroeide terreinen. De rugstreeppad heeft een voorkeur voor losgrondige snel opwarmende zanderige bodems en ondiep (tijdelijk) water, dat bij voorkeur vegetatieloos en zonder concurrentie van andere amfibieën of van waterinsecten is. In brede en grotere watergangen komt de rugstreeppad niet voor, met mogelijke uitzondering van de ondiepe oeverzones. De rugstreeppad is op de onderzoekslocatie aangetroffen. De NDFF waarnemingen van deze soort betreffen de ten noordoosten gelegen natte weilanden. Een aanvullend onderzoek, binnen het geschikte onderzoeksseizoen, dient uitsluitsel te geven over de functie van het plangebied voor de rugstreeppad. Vervolgens dient vastgesteld te worden of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project en of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn.

Spreeuw, kauw en stadsduif

De spreeuw en kauw zijn beschermde inheemse vogelsoorten. Net als alle andere vogels die van nature in het wild in Nederland voorkomen zijn spreeuwen en kauwen beschermd op grond van de Europese Vogelrichtlijn. De bescherming van deze soorten is in Nederland geregeld in de Wet natuurbescherming. De Wet natuurbescherming biedt bescherming aan alle in gebruik zijnde nesten en rustplaatsen van vogels. De nestbescherming geldt voor alle soorten gedurende het broedseizoen en voor een beperkt aantal soorten jaarrond. Daarnaast staat ook spreeuw vermeld op de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (RVO, 2009). Op deze lijst vallen de nesten van spreeuw onder categorie 5 van vogelnesten; "Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De stadsduif is geen beschermde soort. De soort geniet geen bescherming op grond van de Europese Vogelrichtlijn en de Nederlandse Wet natuurbescherming, omdat de soort niet van nature in het wild voorkomt in de Europese Unie (vogelbescherming.nl).

De waarnemingen van de spreeuw en kauw zijn tegelijkertijd met huismussen genoteerd, omdat zij in vergelijkbare plekken als huismus in gebouwen kunnen broeden. Vervolgens dient vastgesteld te worden of tijdens de werkzaamheden mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn.

In het westelijk gelegen bosje, bevindt zich een boom met een verlaten roofvogel- of kraaiennest. Een broedvogel inspectie binnen het geschikte seizoen dient uitsluitsel te geven over het gebruik van dit nest. Vervolgens dient vastgesteld te worden of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project en of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Vleermuizen

Voor *vleermuizen* zijn in de periode mei tot eind oktober (2017 - 2018) in totaal vijf aanvullende veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren (4) en/of ochtenduren (1) uitgevoerd. Het eerste veldbezoek (5e ronde) is in het najaar van 2017 uitgevoerd (27 oktober 2017). De rondes 1, 2 en 3 en 4 zijn uitgevoerd op respectievelijk 7 mei 2018, 28 mei 2018, 27 juni 2018 en 15 augustus 2018 (ochtendronde). De inventarisatiemethode is uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek 2017, dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gericht op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijfplaats en paarverblijfplaats, foerageer gebied en vliegroute van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, water-vleermuis, rosse vleermuis, ruige vleermuis en gewone grootoorvleermuis.

Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat het protocol is gevolgd, bestaat grote mate van juridische zekerheid, dat is voldaan aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning, om na te gaan of soorten en functies van gebieden in het geding zijn. Het kan nooit worden uitgesloten dat verblijfsfuncties tijdens het onderzoek worden gemist, maar er is wel aan de onderzoeksinspanning voldaan. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties of soorten wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

Het vleermuisenonderzoek is uitgevoerd binnen de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van de onderzoekslocatie gebruik kunnen maken (mei - oktober). Winterverblijfplaatsen zijn zeer lastig aan te tonen. Gedurende de periode mei tot en met half juli hebben de meeste soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen bezet en zijn druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. In de maanden augustus en september maken vleermuizen gebruik van paarverblijfplaatsen en zijn veel soorten in de omgeving van hun winterverblijf te vinden.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetectors (Pettersson D 240x). Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op uitvliegende, invliegende of zwermende vleermuizen. Daarnaast is er ook gelet op foeragerende en passerende vleermuizen. Tijdens de twee laatste veldbezoeken is voornamelijk gelet op sociale geluiden. In de periode augustus – oktober produceren mannetjes vleermuizen sociale geluiden vanuit of vliegend rondom bebouwing om vrouwtjes te lokken.

Tabel I bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I Onderzoeksinspanning

		april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober (2017)
vleermuizen	tijdstip	-	2 x avond	1 x avond	-	1 x ochtend 1 x avond		
	datum		7 en 28 mei 2018	27 juni 2018		15 augustus 2018 (ochtend) en 27 oktober 2017		
	functie		zomerverblijf	kraamverblijf		paar/baltsverblijf		

* Het veldwerk wordt door twee personen uitgevoerd.

Huismus

Voor het onderzoek naar de huismus zijn tussen 7 mei en 9 september 2018 vijf veldbezoeken uitgevoerd. In het kader van het onderzoek moet in beeld gebracht worden waar zich de locaties van nesten, rustplaatsen en functioneel leefgebied van de huismus bevinden. Er moet vastgesteld worden hoe groot de populatie van huismus ter plekke is, hoe deze zich ontwikkelt en op hoeveel exemplaren van de huismus de activiteit effect zal hebben en daarmee welk effect op de populatie optreedt. Het nader onderzoek naar verschillende functies van het plangebied voor deze soort is uitgevoerd op geschikte momenten van de dag, namelijk 1 à 2 uur voor zonsondergang om de meeste activiteit waar te nemen met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

De locatie van huismusnesten wordt aangetoond door veldbezoeken gericht op roepende individuen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden (mei-augustus). Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Daarnaast is een inventarisatie van slaap-, rust en stofbadplaatsen tussen april en oktober uitgevoerd. Tijdens de veldbezoeken is gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwenen.

Het inzicht in de populatieontwikkeling ter plekke is verkregen door gebruik te maken van oude (15 jaar) ecologisch relevante verspreidingsgegevens van NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna). Daarnaast is in beeld gebracht hoeveel optimaal en overig geschikt leefgebied op de onderzoekslocatie aanwezig is en hoe dat ten opzichte van elkaar en de nestplekken gelegen is. Er is ook contact opgenomen met vrijwilligers van een regionale vogelwerkgroep die zich bezig houden met huismussen en die ook inzicht kunnen geven in de gunstige staat van instandhouding.

Deze onderzoeksmethode is conform hetgeen is voorgeschreven in het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017).

Tabel II bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel II Onderzoeksinspanning

		april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober
huismus	tijdstip	-	4 x zonsondergang, 1x overdag					-
	datum		7 mei 2018, 28 mei 2018, 27 juni 2018, 18 juli 2018 en 10 september 2018					
	functie		Nest/territorium					

* Het veldwerk wordt door twee personen uitgevoerd.

Kerkuil

Voor het onderzoek naar de kerkuil is in de meest geschikte periode tussen begin februari en eind augustus een drietal avondbezoeken uitgevoerd. Hierbij is gelet op eventuele bezette nesten, territoriaal gedrag zoals krijsende kerkuilen en eventueel bedelende jongen. Op het plangebied zijn in totaal 5 veldbezoeken uitgevoerd. Twee eerste rondes waren gericht op het vaststellen van een territorium en drie volgende rondes waren gericht op het bepalen van de functie van de schuren en de geschiktheid van de onderzoekslocatie als het leefgebied voor kerkuil. Daarnaast zijn twee cameravallen bij een vermoedelijke nestlocatie geplaatst in de periode tussen 18 juli tot 15 augustus 2018.

Er is in beeld gebracht hoe groot de populatie van kerkuil is, hoe deze zich ontwikkelt en op hoeveel exemplaren van de kerkuil de activiteit effect zal hebben en daarmee welk effect op de populatie optreedt. Tevens is in beeld gebracht waar zich de locaties van rustplaatsen en (essentieel) functioneel leefgebied (zoals foerageergebieden) en uitkijkposten van de kerkuil bevinden.

De verspreidingsgegevens (NDFF) van de afgelopen 15 jaar zijn gebruikt om meer inzicht in de populatieontwikkeling te krijgen en om te bepalen waarvan de op de onderzoekslocatie aanwezige kerkuil afkomstig is. Daarnaast is er contact opgenomen met de leden van de Stichting Kerkuilwerkgroep Nederland (onder andere Ruud Leblanc).

De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de kerkuil (BIJ12, versie juli 2017).

Tabel III bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel III. Onderzoeksinspanning

		februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
kerkuil	tijdstip	-			3 x avond		`1 x avond `1 x middag		
	datum				7 mei, 28 mei 2018 en 27 juni 2018		18 juli 2018 (middag) en 15 augustus 2018 (avond)		
	functie				territorium/nestlocatie		Nestlocatie (cameravallen)		

* Het veldwerk wordt door twee personen uitgevoerd.

Rugstreeppad

Voor amfibieën zijn twee veldrondes uitgevoerd in de periode mei tot juni (7 en 28 mei 2018) en drie aanvullende rondes in de periode juni tot augustus (27 juni, 18 juli en 15 augustus 2018).

Voor het inventariseren van voortplantingswateren van rugstreeppadden is het luisteren naar kooractiviteiten het meest gebruikelijk. De meeste kooractiviteit van de rugstreeppadden vindt in een korte periode van enkele weken plaats vanaf de tweede helft van april, maar vooral in mei. Vooral op de eerste warmere avond(en) in het jaar en heel vaak na een bui. Het roepen kan doorgaan tot in augustus.

tus. De rugstreepd is vooral tijdens de schemering en 's nachts actief. Overdag verblijven de rugstreepd in holtes (muizenholen), onder (schuil)elementen of ingegraven in de bodem.

De zomerverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen van de rugstreepd bevinden zich op hoogwater-vrije terreinen. Als verblijfplaatsen kunnen bestaande ruimtes benut worden, zoals muizenholletjes. Vaak graven rugstreepd zichzelf in vergraafbare bodem in of schuilen onder elementen zoals tegels, pellets en tractorbanden. In de winter dienen de verblijfplaatsen vorstvrij te zijn. De dieren wisselen gemakkelijk van verblijfplaats. Vanaf oktober/november tot en met maart verblijft de rugstreepd in een winterrust.

In de zomer en herfst kan, buiten het voortplantingsseizoen, de aanwezigheid kwalitatief aangetoond worden via 5 bezoeken op vochtige avonden in potentiële landhabitats. In de zomerperiode kan op de grond liggend (plaat)materiaal worden omgedraaid of kunnen plaatjes worden uitgelegd en gecontroleerd. Met deze methode kan geen goede inschatting worden gegeven van de aantallen rugstreepd in het gebied. Het zoeken met een zaklamp is ook een goede methode om de aanwezigheid van rugstreepd aan te tonen of uit te sluiten.

Er is in beeld gebracht hoe groot de populatie van rugstreepd is, hoe deze zich ontwikkelt en op hoeveel exemplaren van de rugstreepd de activiteit effect zal hebben en daarmee welk effect op de populatie optreedt.

De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de kerkuil (BIJ12, versie juli 2017). Tabel IV bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel IV. Onderzoeksinspanning

		april	mei	juni	juli	augustus	september
rugstreepd	tijdstip		2 x avond	1 x avond	1 x avond	1 x avond	
	datum		7 en 28 mei 2018	27 juni 2018	18 juli 2018	15 augustus 2018	
	functie	-	Kooractiviteit/tellen van exemplaren	Kooractiviteit/tellen van exemplaren/ tapijttegels neerleggen	Kooractiviteit / eiersnoeren/ tapijttegels controleren	Tapijttegels controleren	-

* Het veldwerk wordt door twee personen uitgevoerd.

Zoogdieren

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht en de provincie Noord-Holland heeft besloten om voor de soorten zoals bunzing, hermelijn en wezel geen algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen te verlenen. Op basis van de grootte van het plangebied en de geschiktheid voor kleine marterachtigen zijn er aanvullend zes cameravallen 'struikrover' geplaatst tussen 15 augustus en 15 september 2018. De 'struikrover' is een opstelling die een groter succes heeft met het detecteren van kleine marterachtigen. Het bestaat uit een cameraval met voorzetlens om op korte afstand te focussen (Bushnell Nature View HD Max) een PVC-buis (diameter 20 cm, lengte 46 cm) en een houten plankje met een blikje ansjovis op olie (zie figuur 3).

Deze cameravallen zijn geplaatst bij de geschikte locatie waar de konijnenholen en potentiële verbinding zones zijn aangetroffen. De cameravallen waren 2 weken in de optimale periode (augustus) en 2 weken in de suboptimale periode (september) in het veld aanwezig. De resultaten uit de cameravallen zijn meteen geanalyseerd. Aan de hand van de foto-opnames is inzicht verkregen naar het gebruik (aantal, frequentie en aanwezigheid jongen). Op deze wijze is voldoende zekerheid verkregen om de aanwezigheid van kleine marterachtigen aan te tonen, dan wel uit te sluiten.

Figuur 3. Foto van 'struikrover' met een wildcamera.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen, kerkuilen, huismussen en andere vogels gunstig. Tijdens alle veldbezoeken was de temperatuur nooit lager dan 10 °C, de windsnelheid lag beneden de 5 Bft. en er was geen sprake van neerslag.

De weersomstandigheden voor het waarnemen van amfibieën waren gunstig in de periode mei tot juni. Er zijn geen waarnemingen van de rugstreeppad gedaan in de periode juli tot september 2018. Oorzaak hiervan ligt, in de uitzonderlijk droge zomer.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen binnen de onderzoekslocatie

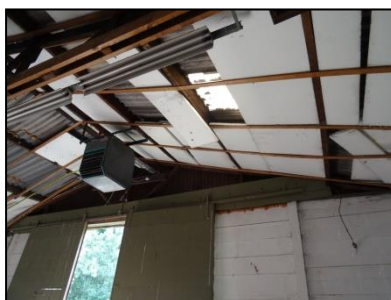
Tijdens het ochtendbezoek (15 augustus 2018) zijn er vijf invliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen in de schuur gelegen in het westen van de onderzoekslocatie (zie figuur 7). Vier uit vijf vleermuizen zijn door de geopende deuren ingevlogen en één is in de gevel tussen twee betonnen platen ingevlogen (zie figuur 4). Het betreft hier naar verwachting twee zomerverblijfplaatsen van enkele gewone dwergvleermuizen. Vleermuizen wisselen regelmatig van verblijfplek binnen een locatie. Van enkele andere gebouwen binnen de onderzoekslocatie moet worden aangenomen dat zich hier ook verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen bevinden. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan met voldoende zekerheid worden vastgesteld dat de te slopen schuur een functie heeft als zomerverblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen. Op de figuur 5 staan geschikte verblijfplaatsen aangegeven.

Paarverblijfplaatsen binnen de onderzoekslocatie

Op 15 augustus 2018 zijn binnen het plangebied de werfroepen van gewone dwergvleermuis gehoord, wat gezien kan worden als het gebruik van het plangebied als paarterritorium. Binnen het territorium bevindt zich een paarlocatie welke beschermd is volgens de wet natuurbescherming. Het betreft het zuidoostelijke deel van de onderzoekslocatie (zie figuur 6). Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan met voldoende zekerheid worden vastgesteld dat de te slopen gebouwen langs dit territorium een functie hebben als paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuizen. Het verlies van één paarverblijfplaats is reeds gecompenseerd op 19 maart 2018, door het ophangen van vier vleermuiskasten aan de schuur en aan het gebouw gelegen ten oosten van het plangebied (zie figuur 5 en 6).

Figuur 4. Foto de zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

Figuur 5. Foto van de binnenkant van de schuur.

Figuur 6. Foto van een van vier vleermuiskasten, opgehangen als compensatie voor het verlies van een paarterritorium.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Ten oosten van het plangebied bevinden zich twee woonboten, één schuur en één woonhuis. Tijdens geen van de veldbezoeken zijn er uit- of invliegende vleermuizen waargenomen. Tijdens de twee laatste veldbezoeken zijn gewone dwergvleermuizen met sociale werfroepen gehoord ten oosten van de onderzoekslocatie. Deze sociale geluiden duiden op een mogelijk paarverblijfplaats in de omgeving van de onderzoekslocatie. Het is niet waarschijnlijk dat de plannen van invloed zijn op deze mogelijke verblijfplaatsen gezien de tussenliggende afstand (zie figuur 7).

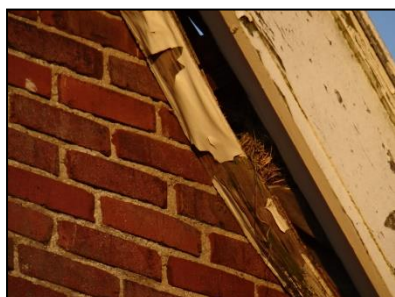
Foeragerende / passerende vleermuizen

Het hele projectgebied wordt gebruikt als foerageergebied door de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis. Tijdens alle veldbezoeken zijn deze soorten binnen de onderzoekslocatie waargenomen. Verder dient de Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder (buiten het plangebied) als foerageergebied voor de watervleermuis. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer ge-

opgenomen met de leden van SOVON, Jan Schoppers en Jan-Willem Vergeer. Volgens hen is er in de omgeving van het plangebied geen bekende huismus populatie aanwezig.

Het op het plangebied aanwezige huismussenpaartje en de uitgevlogen juveniels vormen samen een kleine kolonie van de maximaal 7 individuele dieren. Deze broedkolonie staat in directe verbinding met een lokale broedkolonie aanwezig ten oosten van het plangebied (Ringvaart - Cruquiusdijk 45-1). Deze twee broedkolonies vormen samen een middelgrote kolonie van ongeveer 25 individuen. De nabijheid van andere broedkolonies verhoogt de kans dat, wanneer de op het plangebied aanwezige populatie in dit gebied wordt geweerd door het ongeschikt maken van verblijfplaatsen, deze populatie zich succesvol kan vestigen op nabijgelegen plekken en ten slotte zich hervestigen op de planlocatie.

Om het verlies van een broedlocatie te compenseren zijn er tijdens het veldbezoek op 18 juli 2018 vier nestkasten opgehangen aan het gebouw ten oosten van de planlocatie (zie figuur 10 en figuur 11). Deze compensatie betreft tijdelijke compensatie gedurende de sloop-, en bouwactiviteiten. In de eindsituatie zal duurzame compensatie gerealiseerd moeten worden.

Figuur 8. Foto van een bezet huismus nest onder de dakrand van het voormalige kantoor.

Figuur 9. Foto van juveniels huismussen op de dakrand van het voormalige kantoor.

Figuur 10. Foto van nestkasten, opgehangen als compensatie voor het tijdelijke verlies van een broedlocatie (Ringvaart-Cruquiusdijk 45-1).

Figuur 11. Huisumus populatie plangebied en omgeving.

Kerkuil

Al tijdens bezoek in 2017 is een langsvliegende kerkuil waargenomen. In 2018, tijdens de twee eerste veldbezoeken is er ook weder een overvliegende kerkuil binnen het plangebied waargenomen (op 7 en 28 mei 2018). Verder zijn op 27 juni 2018, braakballen en veren aangetroffen in de schuur gelegen in het westelijke deel van het plangebied (zie figuur 13 en 14). Deze braakballen waren vers en duiden erop dat dit individu op de locatie sinds ongeveer één tot twee manden aanwezig was (in totaal 49 braakballen op 27 juni 2018). De locatie van de verblijfplaats van de kerkuil bevindt zich in het westelijke deel van de schuur boven de loshangende plafondplaten (zie figuur 12).

Twee aanvullende rondes van het nader onderzoek naar kerkuil zijn uitgevoerd op 18 juli en op 15 augustus 2018. Tijdens het tweede veldbezoek (15 augustus 2018) zijn twee cameravallen geplaatst in de schuur aan de balken tegenover en naast het vermoedelijke locatie van de verblijfplaats. Uit deze opnames is gebleken dat de schuur inmiddels dient als een verblijfplaats voor een paartje kerkuilen (zie figuur 17). Volgens de opnames is dit paartje geformeerd ergens tussen 1 en 15 augustus 2018.

Door het uitpluizen van de braakballen is het aandeel van de verschillende muizensoorten in het dieet van de kerkuil bekend. De op de onderzoekslocatie verzamelde braakballen bevatten; veldmuizen, gewone bosspitsmuizen, huisspitsmuizen, bosmuizen, dwergmuizen en woelratten (zie figuur 18). Tussen juni 2018 en september 2018 zijn er meer dan 100 braakballen binnen de schuur aangetroffen.

Het plangebied voldoet aan alle voedsel eisen om in het komende voorjaar als een broedlocatie te functioneren. De ruige vegetaties, lege open gebouwen, op de grond liggende elementen en overhoekjes zijn ideale schuil en verblijfplekken voor kleine zoogdieren die als voedsel dienen. Verder zijn de op het plaangebied aanwezige oriëntatiemogelijkheden, schuilplekken, houtsingel en uitkijkposten maken het plangebied ideaal voor deze soort (zie figuur 19).

Volgens de kenisdocument bij 12, kunnen jonge kerkuilen flinke afstanden afleggen op zoek naar leefgebied. Bijna 70 procent van de vogels die als jong geringd zijn, wordt later binnen een straal van 50 kilometer van de nestplaats teruggevonden. In totaal zijn er binnen 50 kilometer straal zeven bekende plekken met aanwijzingen van broedgevallen (het voorjaar 2018) (NDFF, 2018) waarvan de op de locatie aanwezige juveniel afkomstig kan zijn. De twee meest dichtstbijzijnde waarnemingen van broed en balts gedrag bevinden zich op 16 kilometer en 22 kilometer afstand van het plangebied (noord en noordoosten) (zie figuur 19, insertie).

Daarnaast is er contact opgenomen met de leden van de Stichting Kerkuilwerkgroep Nederland (onder andere Ruud Leblanc).

Figuur 12. Foto van de loshangende plafondplaten, locatie van de verblijfplaats van de kerkuil.

Figuur 13. Foto van verse braakballen.

Figuur 14. Foto van kerkuil veertje.

Figuur 15. Foto van de kerkuil op de balk tegenover het verblijflocatie (30 juli 2018).

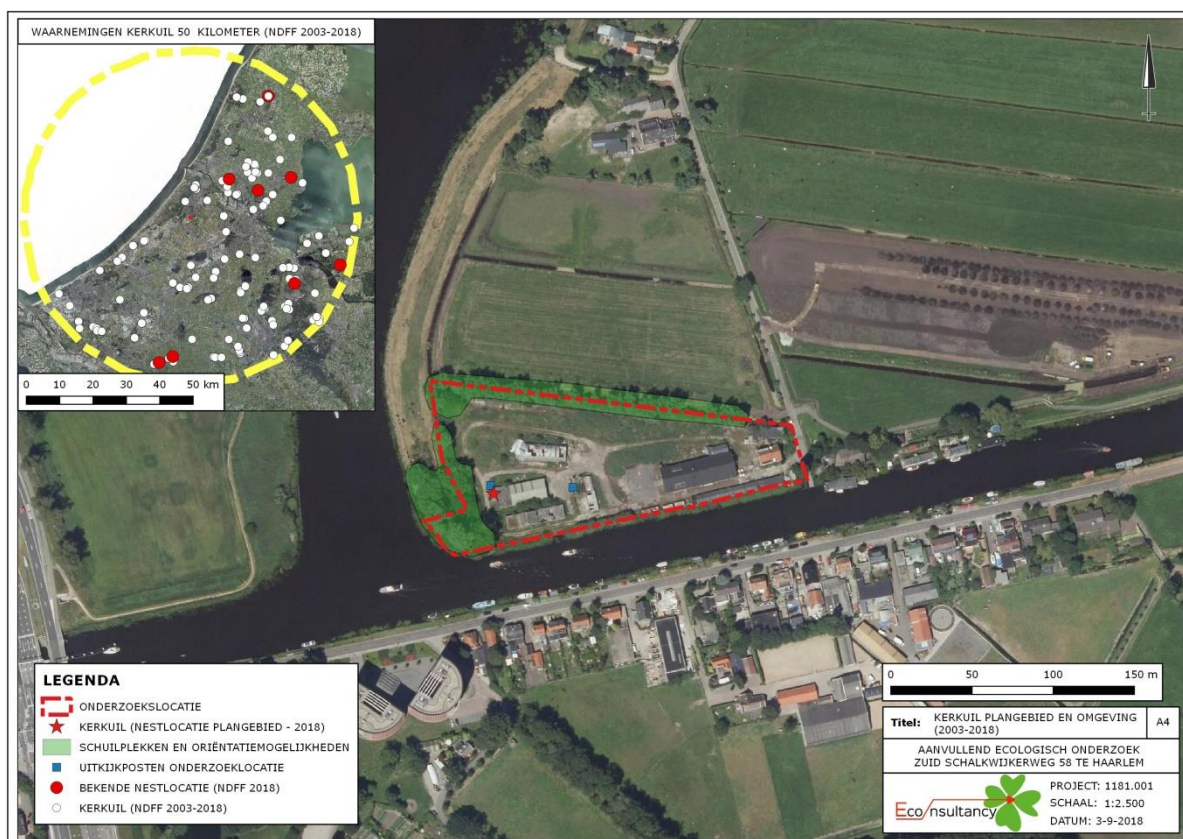
Figuur 16. Foto van de kerkuil op de balkje tegenover het verblijflocatie (01 augustus 2018).

Figuur 17. Foto van het nieuw gevormd paartje op de balkje tegenover het verblijflocatie (13 augustus 2018).

Figuur 18. Foto van inhoud van 5 braakballen verzameld op 18 juli 2018 (10 veldmuizen, 3 gewone bosspitsmuizen, 3 huisspitsmuizen, 3 bosmuizen, 1 woelrat en 1 dwergmuis).

Figuur 19. Kerkuil nest/territorium plangebied en omgeving (50 kilometer).

5.3 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

Spreeuw

Tijdens het nader onderzoek naar huismus zijn er ook waarnemingen van een broedende spreeuw gedaan. Deze soort broeden ook in de ruimtes van het dak van het voormalige kantoor gelegen ten oosten van het plangebied.

5.4 Broedvogels zonder jaarronde nestbescherming

Kauw, duif en huiszwaluw

Tijdens het nader onderzoek naar huismus zijn er ook waarnemingen van kauw, stadsduiven en huiszwaluw gedaan. De kauwen broeden in de ruimtes van het dak van het voormalige kantoor gelegen ten oosten van het plangebied. Daarnaast bevinden zich broedlocaties van de duiven op de balken en boven de loshangende plafondplaten van de westelijk gelegen schuur. De waarnemingen van de huiszwaluwen betreffen rond vliegende individuen die niet gerelateerd aan het plangebied zijn. Bekend is dat aan de overzijde van het water een grote populatie van deze soort broedt (NDFF en bewoners).

Verlaten nest

Tijdens geen van de broedvogel inspectie (mei t/m september) was het nest gelegen in het westelijke deel van het plangebied bezet.

5.5 Amfibieën

Rugstreeppad

Tijdens de twee eerste veldbezoeken (7 en 28 mei 2018) zijn rugstreeppadden gehoord en waargenomen binnen en nabij de onderzoekslocatie. Deze individuen bevonden zich op het pad gelegen in het zuidelijke deel van het plangebied, bij de ingang tot het plangebied en nabij de schuur in het westelijke deel van de onderzoekslocatie (zie figuur 20 en 21). Er zijn ook kooractiviteiten gehoord die afkomstig waren uit gebieden ten noorden en noordoosten van het plangebied. Door het ontbreken van voorplantingswateren is de onderzoekslocatie zelf niet geschikt als voorplantingsgebied voor de rugstreeppad. De ten zuiden gelegen Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder is te diep en visrijk om als de voorplanting wateren voor deze soort te functioneren. De aan het plangebied aangrenzende sloot (ten noorden) biedt voorplanting mogelijkheden voor de rugstreeppad. Uit deze sloot zijn ook roepende individuen gehoord.

De inventarisatie van de rugstreeppad (zoeken met een zaklamp) heeft in totaal 1 exemplaar per 500 m² aangetoond. Een geschat totaal van de populatie op de onderzoekslocatie betreft maximaal 32 individuen. Deze populatie gebruikt de onderzoekslocatie als leefgebied en staat in verbinding met de ten noordoosten gelegen (rond Molenplas) grote lokale populatie (zie figuur 21). De binnen het plangebied verblijvende exemplaren kunnen gebruik maken van de muizenholletjes en bestaande ruimtes onder de gebouwen. Daarnaast kunnen de rugstreeppadden zichzelf ingraven in de vergraafbare bodem of zich schuil houden onder op de grond liggende elementen welke op de onderzoekslocatie in overvloedig aanwezig zijn.

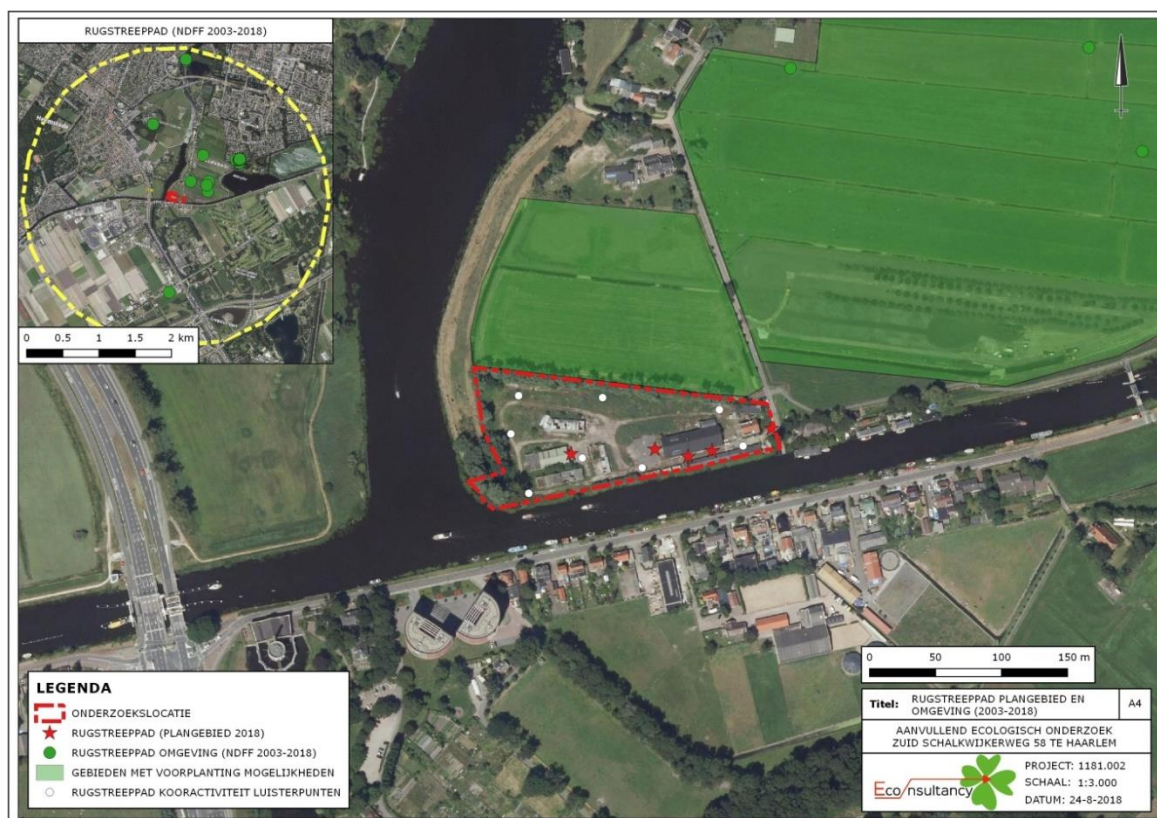
Op basis van de kooractiviteiten is de populatiegrootte van in de omgeving verblijvende rugstreeppadden ingeschat. De sloot ten noorden van het plangebied dient als voorplantingswater voor naar schatting maximaal 15 individuen van de rugstreeppad. Verder ten noorden en noordoosten van het plangebied bevinden zich sloten die voorplantingsmogelijkheden bieden aan een populatie van circa 50 individuen. De meeste kooractiviteit werd gehoord uit de richting van de Molenplas. Het gaat om een grote populatie van mogelijk meer dan 300 exemplaren. De nabijheid van andere populaties verhoogt de kans dat, wanneer de op het plangebied aanwezige populatie in dit gebied wordt geweerd

door het ongeschikt maken van verblijfplaatsen, deze populatie zich succesvol kan vestigen op nabijgelegen plekken en ten slotte zich hervestigen op de planlocatie.

Tijdens het aanvullende nader onderzoek (tapijt tegels) tussen juni en augustus 2018 zijn echter geen exemplaren waargenomen. Er zijn geen kooractiviteiten gehoord tussen juli en augustus. Oorzaak hiervan ligt waarschijnlijk, in de uitzonderlijk droge zomer.

Figuur 20. Foto van een rugstreeppad binnen het plangebied.

Figuur 21. Rugstreeppad plangebied en omgeving.

5.6 Zoogdieren

De hermelijn en wezel zijn tijdens de onderzoeksinspanning met 'struikrovers' niet waargenomen ondanks het geschikte habitat op de onderzoekslocatie. Wel zijn de volgende soorten meerdere malen waargenomen in het gebied: konijn, huismus, huisspitsmuis, merel, lijster, winterkoning, heggenmus en één keer een foeragerende/migrerende bunzing (zie figuren 22 t/m 26). De enkele waarneming van de beschermde bunzing betreft een individu dat waarschijnlijk op doortrek was of een mannetje dat zijn territorium aan het uitbreiden was. Deze soort heeft een zwervend gedrag waarbij hij grote afstanden aflegt en wisselende rustplaatsen gebruikt. Indien kleine marterachtigen verblijfplaatsen of foerageergebied op de onderzoekslocatie zouden hebben, dan zouden ze vaker door de cameraval-

len geregistreerd zijn. Er zijn 5000 opnames gemaakt en slechts een daarvan vertoont een kleine marter (bunzing). Op basis van deze gegevens is het uit te sluiten dat de bunzing, hermelijn en de wezel op de onderzoekslocatie een of meer vaste rust- en /of verblijfplaatsen hebben.

Figuur 22. Foto van huismuizen.

Figuur 23. Foto van huisspitsmuis.

Figuur 24. Foto van bunzing.

Figuur 25. Foto van konijn.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Vleermuizen

Beschermingsregime

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstering van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Functie van de onderzoekslocatie voor vleermuizen

De aangetroffen functionaliteit van het plangebied bestaat uit twee (zomer)verblijfplaatsen en een paarverblijf. Omdat een zomerverblijf aangetoond is, kan de aanwezigheid van een winterverblijf niet worden uitgesloten.

6.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (categorieën 2 en 3)

Huismus

De huismus is een beschermde inheemse vogelsoort als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming, op basis van het feit dat de soort deel uitmaakt van 'alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is' (artikel 1 van de Vogelrichtlijn). De huismus staat vermeld op de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (RVO, 2009). De nesten van huismussen vallen onder categorie 2 van vogelnesten "nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (Bij12, kennisdocument, huismus).

Functie van de onderzoekslocatie voor huismus

Het voormalige kantoor gelegen ten oosten van de onderzoekslocatie heeft de functie van de broedlocatie voor een paartje huismussen. Daarnaast dient het groen ten oosten en zuidoosten van het voormalige kantoor gebouw als rust-, slaap en foerageergebied voor deze soort.

Kerkuil

De kerkuil is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming op basis van het feit dat de soort onder artikel 1 van de Vogelrichtlijn valt. Bovendien is het een soort als bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming omdat de kerkuil vermeld staat in bijlage II van de Conventie van Bern. De kerkuil staat vermeld op de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (RVO, 2009). Op deze lijst vallen de kerkuilnesten onder categorie 3 van vogelnesten: 'nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. Daarnaast staat kerkuil vermeld als kwetsbaar op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels (2004) (Bij12, kennisdocument, kerkuil).

Functie van de onderzoekslocatie voor kerkuil

In de huidige situatie functioneert het plangebied als verblijf-, rust- en foerageergebied voor de kerkuil. De schuur gelegen in het westelijke deel van de onderzoekslocatie dient als verblijfplaats voor een paartje kerkuilen. Het is waarschijnlijk dat het plangebied in het voorjaar 2019 als broedlocatie gaat functioneren.

6.3 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten en broedvogels (categorie 5)

Spreeuw en kauw

De spreeuw en kauw zijn beschermde inheemse vogelsoorten. Net als alle andere vogels die van nature in het wild in Nederland voorkomen zijn spreeuwen en kauwen beschermd op grond van de Europese Vogelrichtlijn. De bescherming van deze soorten is in Nederland geregeld in de Wet natuurbescherming. De Wet natuurbescherming biedt bescherming aan alle in gebruik zijnde nesten en rustplaatsen van vogels. De nestbescherming geldt voor alle soorten gedurende het broedseizoen en voor een beperkt aantal soorten jaarrond. De spreeuw is vermeld op de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (RVO, 2009). Op deze lijst vallen de nesten van de spreeuw onder categorie 5 van vogelnesten; "Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Functie van de onderzoekslocatie voor spreeuwen

Het voormalige kantoor is in gebruik door spreeuwen en kauwen als nestlocatie.

Stadsduif

In de schuur gelegen in het westelijke deel van het plangebied bevinden zich nesten van de stadsduiven. De stadsduif is geen beschermde soort. De soort geniet geen bescherming op grond van de Europese Vogelrichtlijn en de Nederlandse Wet natuurbescherming, omdat de soort niet van nature in het wild voorkomt in de Europese Unie (vogelbescherming.nl).

Verlaten nest

Tijdens geen van de 6 veldbezoeken (mei t/m september) was het nest gelegen in het westelijke deel van het plangebied bezet. Daarnaast zijn er volgens NDFF en waarneming.nl gegevens, geen territoria of waarnemingen van broedgedrag van de roofvogels met jaarrond beschermde nesten bekend in de omgeving van het plangebied.

6.4 Amfibieën

De rugstreeppad is een beschermde inheemse diersoort op grond van bijlage IV Habitatrichtlijn, bijlage II Verdrag van Bern en onder artikels 3.5 en 3.6 van de Wet natuurbescherming. De rugstreeppad staat vermeld op de Rode lijst Amfibieën uit 2009 met de status 'gevoelig' (Bij12, kennisdocument, rugstreeppad).

Functie van de onderzoekslocatie voor rugstreeppad

Het onderzoekslocatie dient als zomer- en mogelijk winterverblijfplaats voor maximaal 32 individuen.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Haarlem Zuidst BV een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Zuid Schalkwijkerweg 58 te Haarlem.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens de onderzoekslocatie te herontwikkelen tot een woongebied met maximaal 38 woningen (met tuinen). De herontwikkeling is noodzakelijk om de kosten te kunnen dragen van de sanering van de vastgestelde ernstige bodemverontreiniging. Ten behoeve van de herontwikkeling wordt alle bebouwing gesloopt en worden de noodzakelijke bouwactiviteiten (bouwrijp maken, heien, e.d.) uitgevoerd.

De sloop leidt tot verstoring en het verlies van meerdere leef- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, huismus, kerkuil en rugstreeppad. Bij de voorgenomen plannen is dan ook sprake van overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

De ontheffing kan alleen worden verleend op de gronden zoals opgenomen in artikel 3.8 Wet natuurbescherming (Habitatrichtlijn en Verdrag van Bern), artikel 3.3 (Vogelrichtlijn) en 3.10 lid 2 Wet natuurbescherming (andere soorten).

In het geval van de habitatrichtlijn soorten (artikel 3.8 Wnb, rugstreeppad en gewone dwergvleermuis) is het wettelijk belang:

- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

In het geval van de vogelrichtlijn soorten (artikel 3.3 Wnb, huismus, kerkuil) is het wettelijk belang:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;

In het geval van andere soorten (artikel 3.10 Wnb) is het wettelijk belang handelingen:

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

Een en ander op voorwaarde dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat en mits er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Door het treffen van mitigerende en compenseerde maatregelen zal de functionaliteit van de verblijfplaatsen behouden moet blijven en schade aan individuen moeten worden voorkomen.

Voorgestelde nestlocatie voor huismus

Mogelijke maatregelen om het aanbod en functioneren van alternatieve nestplaatsen tijdens en na de werkzaamheden te garanderen, zijn:

- Het voormalige kantoor dient voor aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden voor huismussen in de minst gevoelige periode.
- Voor elke nestplaats die aangetast of verwijderd wordt, moeten minimaal twee nieuwe nestplaatsen aangeboden worden. Deze nesten moeten zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaats worden geplaatst (in de regel binnen 200 meter, bij uitzondering 500 meter). Deze nesten moeten minimaal drie maanden voor de start van de werkzaamhe-

den aanwezig zijn, om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen (Bij12, kennisdocument, huismus). Er zijn al kastjes opgehangen (18 juli 2018).

- In het geval waar de essentiële onderdelen van het leefgebied niet (meer) aanwezig zijn op het plangebied, kunnen voorafgaand aan de start van de activiteiten maatregelen worden genomen om het aanbod en het functioneren van vervangend foerageergebied, slaapplekken en dergelijke te garanderen door het nemen van beheermaatregelen of inrichtingsmaatregelen.
- In de nieuwe situatie tenminste 4 duurzame nestkasten creëren door het plaatsen van inbouwkasten of andere permanente voorzieningen voor de huismus.

Verblijfplaats/nestlocatie voor kerkuil

De maatregelen die de betreffende functionaliteit zullen behouden zijn, in te delen in de volgende stappen:

- De betreffende schuur dient voor aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden voor kerkuilen in de minst gevoelige periode (buiten de broedperiode, februari – augustus).
- Voor elke aangetaste of verwijderde verblijfplaats moeten er minimaal twee, maar bij voorkeur meer nieuwe verblijfplaatsen aangeboden worden in vorm van kerkuilkasten of toegangen in gebouwen. Deze verblijfplaatsen moeten zich bevinden binnen 500 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats binnen het oorspronkelijke territorium en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Daarnaast moeten deze kasten bij voorkeur drie maanden voor de start van de werkzaamheden, bij voorkeur in de periode (september tot december) aanwezig zijn om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen.
- Het aantonen van de effectiviteit van de genomen maatregelen middels monitoring kan aan orde zijn om een goed beeld van het effect op de populatie te kunnen krijgen en de gunstige staat van instandhouding te kunnen toetsen.

Zomer-/ overwinteringshabitat voor rugstreeppad

De maatregelen die de betreffende functionaliteit zullen behouden zijn in te delen in de volgende stappen:

- Het op de onderzoekslocatie aanwezig overwinteringsleefgebied voor rugstreeppadden moet gecompenseerd worden door alternatief leefgebied van vergelijkbare of betere kwaliteit als hetgeen verloren gaat door de activiteiten. Het is van belang om de compensatie tijdig en buiten de invloedssfeer van de activiteiten te realiseren. Dit nieuwe leefgebied moet bij voorkeur aangrenzend aan leefgebied van bestaande populaties worden gerealiseerd, van vergelijkbare oppervlakte en vergelijkbare of betere kwaliteit zijn.
- Het in de tijd en de ruimte gefaseerd uitvoeren van de activiteiten is van belang. Vanuit de delen die gehandhaafd blijven, heeft de populatie de mogelijkheid te herstellen na een tijdelijke achteruitgang veroorzaakt door de activiteiten. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van schermen van stevig plastic of worteldoek en het vervolgens vangen en verplaatsen van volwassen exemplaren van rugstreeppadden naar nieuw aangelegd gebied.
- Voorafgaand aan grootschalige werkzaamheden zullen zo veel mogelijk exemplaren van de rugstreeppad uit het werkgebied verwijderd moeten worden en elders uitgezet.
- Het aanleggen van een alternatief voortplantingswater in de directe omgeving van het plangebied, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Zomer- en paarverblijfplaats voor vleermuizen

De maatregelen die de betreffende functionaliteit zullen behouden zijn, in te delen in de volgende stappen:

Zomerverblijfplaats:

- Het tijdig aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van 4 vleermuiskasten per verblijfplaats (in totaal 12 kasten) als tijdelijke opvang van het verlies van de te verstoren/vernietigen verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis voor de periode tussen de ingreep en de realisatie van de nieuwbouw. Voor vervangende zomerverblijfplaatsen geldt dat vleermuizen een gewenningsperiode van minimaal 3 maanden moeten hebben (waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen). Voor vervangende paarverblijven geldt dat vleermuizen een gewenningsperiode van minimaal 6 maanden moeten hebben, waarbij wintermaanden ook meetellen. Deze kasten zijn reeds gerealiseerd (19 maart 2018).
- Het betreffende panden dienen voor aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden voor vleermuizen in de minst gevoelige periode. Dit wil in het geval van de aangetroffen zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis globaal zeggen buiten de periode november - maart. Het ongeschikt maken kan gebeuren door het verlichten en/of tochtig maken van de opstallen.
- In de nieuwe situatie tenminste 12 duurzame zomerverblijfsmogelijkheden creëren door het plaatsen van inbouwkasten of andere permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis.

Spreeuw, kauw, stadsduif en verlaten nest

Het voormalige kantoor, westelijk gelegen schuur en het verlaten nest dienen voor aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden in de minst gevoelige periode. Het wordt geadviseerd om het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uit te laten voeren (september t/m februari) of indien binnen het broedseizoen wordt gewerkt (maart t/m augustus) om een broedvogelinspectie voorafgaand aan de werkzaamheden uit te laten voeren.

Algemene zoogdieren en amfibieën

Er dient bij werkzaamheden ten allen tijde de zorgplicht in acht te worden genomen ten aanzien van algemene zoogdieren en amfibieën (zie Bijlage 1, zorgplicht).

Conclusie

De uit te voeren ingrepen zullen verblijfplaatsen van beschermde soorten (gewone dwergvleermuis, huismus, kerkuil en rugstreeppad) verstoren en vernietigen en zijn daardoor ontheffingsplichtig. Daarnaast moet de ontheffingsaanvraag ondersteund worden middels een activiteitenplan ten aanzien van deze soorten. Van belang is het in een vroeg stadium starten met de voorbereiding van de te nemen mitigerende en compenserende maatregelen. Sommige tijdelijke maatregelen zijn al genomen zoals de compensatie van het verlies van een paarverblijfplaats voor gewone dwergvleermuis en nieuwe nestlocaties voor huismussen. Andere maatregelen moeten ruim voorafgaand aan de ingrepen gereed zijn (6 maanden of meer).

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Algemene Literatuur

BIJ12 (2017) Kennisdocument Huismus, *Passer domesticus*, BIJ12 publicatie versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017) Kennisdocument Kerkuil, *Tyto alba*, BIJ12 publicatie versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017) Kennisdocument Rugstreeppad, *Bufo calamita*, BIJ12 publicatie versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017) Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*, BIJ12 publicatie versie 1.0, juli 2017

Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), uitvoerportaal; <https://ndff-ecogrid.nl>, zoekgebied per soort verschillend, omgeving Haarlem Zuidschalkwijkerweg 58, periode 2003-2018

Econsultancy Rotterdam, 2017. Rapportage Quicksan flora en fauna Zuidschalkwijkerweg 58 te Haarlem.

Websites

www.rvo.nl (nationale natuurwetgeving en soortenstandaarden)

www.sovon.nl (soortgegevens vogels)

www.vogelbescherming.nl

www.kerkuil.com

Econsultancy
Rotterdam, 19 september 2018

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

De tekst van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, waarin de zorgplicht voor alle in het wild voorkomende planten en dieren is vastgelegd, luidt als volgt:

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Deze plicht treft dus niet alleen de dieren en planten die zijn vermeld op de lijsten behorend bij de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, de conventies van Bern en Bonn of artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

De plicht houdt zoveel in dat een ieder die weet, kan weten, vermoedt of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten in het wild levende dieren of planten nadelige gevolgen kunnen ondervinden zijn handelen of nalaten moet aanpassen ter voorkoming, beperking of ongedaan making van die gevolgen, zoals beschreven in lid 2 van het zorgplichtartikel.

Onder nadelige gevolgen dient hierbij niet alleen de dood of verwonding van dieren dan wel de vernieling of beschadiging van planten te worden verstaan.

Dit verplicht de initiatiefnemer van ruimtelijk ingrepen of andersoortige activiteiten ertoe om voorafgaande aan de uitvoering of realisatie zich op de hoogte te stellen van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid van die natuurwaarden en van de mogelijke gevolgen van zijn handelen voor die natuurwaarden. Dit vereist zorgvuldigheid van de initiatiefnemer. Hij dient ook al bij de voorbereiding van zijn handelingen oog te hebben voor de bescherming van de natuurwaarden en tijdens de uitvoering en realisatie steeds een focus te hebben op voorkoming of ongedaan making van nadelige effecten op die natuurwaarden.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaar rond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

